

ÎNCHEIERE

24 ianuarie 2024

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător

Judecători

Aliona Miron

Ion Malanciuc

Diana Stănilă

examinând admisibilitatea recursului declarat de Valentin Vieru,
în cauza la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Valentin Vieru
împotriva Autorității Naționale de Integritate, terț Serghei Rapcea cu privire la
contestarea actelor administrative,

împotriva deciziei din 01 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a
fost respinsă cererea de apel depusă de Valentin Vieru și menținută hotărârea din 01
decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

c o n s t a t ă:

La 11 noiembrie 2020, Valentin Vieru s-a adresat cu acțiune împotriva
Autorității Naționale de Integritate, solicitând anularea actului de constatare nr.
240/18 din 26 octombrie 2020 privind încălcarea regimului juridic al
incompatibilităților.

În motivarea acțiunii a indicat că, reclamantul activează în funcția de primar în
satul Mereni, r-nul Anenii Noi. În anul 2008, a fost înregistrată ÎI „Vieru Valentin”.
În urma crizei economice din anul 2009 întreprinderea și-a sistat activitatea, iar
reclamantul a plecat la muncă peste hotarele țării.

Potrivit reclamantului, în acea perioadă, lichidarea întreprinderii era o procedură
complicată, iar procedura de suspendare a activității în cazul întreprinderii
individuale nu era prevăzută.

Astfel, la 17 februarie 2010, reclamantul a venit cu o cerere către CTAS prin
care a solicitat eliberarea certificatului privind lipsa datoriilor față de bugetul
asigurărilor sociale de stat, în legătură cu încetarea activității de întreprinzător
individual, iar din cauza procedurii anevoioase și lipsei de timp (se afla peste hotare)
procedura nu a fost dusă până la sfârșit.

În anul 2016, reclamantul a inițiat din nou procedura de lichidare. Astfel, la 15
septembrie 2016, în legătură cu încetarea activității de întreprinzător individual, a
solicitat din nou de la CTAS certificatul privind lipsa datoriilor față de bugetul

asigurărilor sociale de stat. La fel, a depus la CTAS o declarație pe propria răspundere, potrivit căreia întreprinderea nu a desfășurat activitate în perioada de la 01 ianuarie 2011 până la 15 septembrie 2016. Ulterior, declarația pe propria răspundere și certificatul privind lipsa datoriilor față de bugetul de stat au fost depuse la Inspectoratul Fiscal Anenii Noi pentru a include ÎI „Vieru Valentin” în lista întreprinderilor inactive, care urmează să fie radiate din Registrul de stat al întreprinderilor individuale.

Astfel, reclamantul a susținut că dna Ludmila Țurcan, din cadrul Inspectoratului Fiscal Anenii Noi, care l-a deservit, l-a asigurat că s-au întreprins toate măsurile ca întreprinderea să fie radiată și trebuia să fie doar o chestiune tehnică. Însă, din motive neimputabile reclamantului, procedura de radiere nu a fost dusă până la capăt. Reclamantul bănuiește că procedura de radiere nu a fost finalizată din cauza măsurilor de asigurare (sechestrului) aplicat de Biroul executorului judecătoresc Mațarin Anatolie privind încasarea de la debitorul Vieru Valentin a datoriei privind plata primei de asigurare obligatorie de asistență medicală.

În acest context, reclamantul a menționat faptul că prin încheierea nr. 036-316r/2016 din 10 august 2016 a Biroului executorului judecătoresc Mațarin Anatolie privind anularea măsurilor de asigurare, toate restricțiile în privința reclamantului au fost ridicate, iar procedura de radiere a ÎI „Vieru Valentin” a fost inițiată după ridicarea acestor restricții. Altfel spus, măsurile de asigurare și interdicțiile aplicate de către executorul judecătoresc au fost scoase până la începerea procedurii de lichidare a întreprinderii și nu trebuia să fie un impediment la finalizarea procedurii de radiere.

Reclamantul a menționat că, abia în luna decembrie 2019, a aflat că procedura de radiere a ÎI „Vieru Valentin” nu a fost finalizată și a întreprins toate acțiunile astfel încât, la 31 ianuarie 2020, întreprinderea a fost radiată definitiv din Registrul de Stat al întreprinzătorilor individuali.

Prin răspunsul Serviciului Fiscal de Stat nr. 26-15/1-09/18.444 din 06 iulie 2020, la solicitarea ANI, cât și prin răspunsul Serviciului Fiscal de Stat nr.26/4-05/1-14-468, expediat către reclamant, se confirmă că ÎI „Vieru Valentin” nu a fost înregistrată ca subiect TVA, nu a avut înregistrate mașini de casă și control cu memorie fiscală și nu a prezentat dări de seamă în perioada ultimilor 4 ani.

Reclamantul a specificat că art. 26 alin. (1) din Legea nr. 220 din 19 octombrie 1997 privind înregistrarea de stat a persoanelor juridice și a întreprinzătorilor individuali, prevede că persoana juridică inactivă și întreprinzătorul individual inactiv se consideră că și-au încetat activitatea și sunt radiați din oficiu. Iar art. 26 alin (2) din aceeași lege prevede că dacă persoana juridică inactivă și întreprinzătorul individual inactiv nu au datorii la bugetul public național, nu dețin mașini de casă și de control cu memorie fiscală, nu sunt fondatori ai unei alte persoane juridice și nu au sucursale, organul înregistrării de stat inițiază din oficiu procedura de radiere din Registrul de stat a persoanei juridice inactive și a întreprinzătorului individual inactiv, adoptând decizia de inițiere a procedurii de radiere.

Informația privind lipsa/existența datoriei la bugetul public național se obține de către organul înregistrării de stat din sistemul informațional automatizat al Serviciului Fiscal de Stat „Contul curent al contribuabilului”, prin intermediul platformei de interoperabilitate instituite de Guvern.

Respectiv, reclamantul consideră că nu a încălcat regimul juridic al incompatibilităților din următoarele motive: în perioada când deținea funcții publice,

nu cunoștea că are calitatea de administrator al ÎI „Vieru Valentin”, deoarece considera că întreprinderea este deja radiată din anul 2016, în urma demersurilor pe care le-a făcut, iar în ultimii 10 ani nu a desfășurat activitate de întreprinzător individual, fapt probat prin răspunsul Serviciului Fiscal de Stat nr.26-15/1-09/18.444 din 06 iulie 2020, prin care se confirmă că în perioada anilor 2016-2019 nu a avut venituri din activitatea de întreprinzător individual.

Reieșind din cele expuse, reclamantul a solicitat admiterea cererii de chemare în judecată, anularea actului de constatare nr. 240/18 din 26 octombrie 2020 privind încălcarea regimului juridic al incompatibilităților, emis de Autoritatea Națională de Integritate.

Prin hotărârea din 01 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani, acțiunea în contencios administrativ depusă de Valentin Vieru împotriva Autorității Naționale de Integritate, terț Serghei Rapcea privind contestarea actelor administrative, s-a respins ca neîntemeiată.

Prin decizia din 01 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, a fost respinsă cererea de apel depusă de Valentin Vieru și menținută hotărârea din 01 decembrie 2021 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a reținut că figurarea lui Valentin Vieru în calitate de fondator cât și ocuparea în paralel a funcțiilor publice de director adjunct al Serviciului Piscicol, de șef adjunct al Inspectoratului Ecologic de Stat (începând cu 03 aprilie 2017), funcției de ales local (începând cu 20 iunie 2015), funcției de viceprimar al satului Mereni (începând cu 06 septembrie 2017) și funcția de primar al satului Mereni (începând cu 11 noiembrie 2019) a dus la ignorarea de către acesta a interdicțiilor legale din art. 25 alin. 2/1 din Legea cu privire la funcția publică și statutul funcționarului public nr. 158 din 04 iulie 2008 cât și art. 7 alin. (1) lit. e) din Legea privind statutul alesului local nr. 768 din 02 februarie 2000. Totodată, instanța de apel a concluzionat că apelantul nu a întreprins toate acțiunile necesare în vederea eliminării situației de incompatibilitate.

La 23 martie 2023, Valentin Vieru a depus recursul împotriva deciziei din 01 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, solicitând repunerea în termen, admiterea cererii de recurs, casarea deciziei instanței de apel, cu remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel.

La 28 aprilie 2023, Curtea Supremă de Justiție a expediat copia cererii de recurs participanților la proces.

La 26 mai 2023, Autoritatea Națională de Integritate a depus referință asupra cererii de recurs, solicitând respingerea acesteia și menținerea deciziei contestate.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia ”Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente de deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art.169–171.

Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) din Codul administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

În conformitate cu art. 246 alin. (1) și (2) lit. d) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere. Recursul se declară inadmisibil în special când recursul a fost depus după expirarea termenului stabilit la art. 245 alin. (1).

În conformitate cu art. 245 alin. (1) și (2) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Totodată, regulile generale ce țin de calcularea termenelor în materie de contencios administrativ sunt reglementate prin prisma art. 195 din Codul administrativ potrivit cărora procedura acțiunii în contencios administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedura civilă, cu excepția art. 169-171.

În conformitate cu art. 110 din Codul de procedură civilă, termen de procedură este intervalul, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Conform art.111 alin.(1)-(4) din Codul de procedură civilă, actele de procedură se efectuează în termenul prevăzut de lege. În cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească. Termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade. Dacă începutul curgerii termenului este determinat de un eveniment sau moment în timp care va surveni pe parcursul zilei, inclusiv de comunicarea actului de 3 procedură, atunci ziua survenirii evenimentului sau a momentului nu se ia în considerare la calcularea termenului. Dacă începutul curgerii termenului se determină prin începutul unei zile, această zi se include în termen.

Potrivit art.113 din Codul de procedură civilă, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța de judecată. Nerespectarea termenului atrage după sine decăderea din dreptul de a efectua actul de procedură, dacă legea nu prevede altfel.

Pornind de la prevederile legale menționate supra, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că termenele procedurale stabilesc regimul optim pentru realizarea justiției, fiind o modalitate de ordonare a realizării acțiunilor

procedurale și fortificarea securității raporturilor juridice. Exercitarea unui drept de către titularul său nu poate avea loc decât într-un anumit cadru, prestabilit de legiuitor, cu respectarea anumitor exigențe, căror li se subsumează și instituirea unor termene, după a căror expirare valorificarea respectivului drept nu mai este posibilă.

Potrivit art. 223 din Codul administrativ, hotărârile și alte acte de dispoziție prin care se stabilesc termene, precum și numirea ședințelor și citațiile se notifică participanților la proces conform art. 96-114.

Conform art. 96 alin. (1) din Codul administrativ, notificările și comunicările către participanții la procedura administrativă se realizează în orice formă de comunicare adecvată, rapidă și eficientă din punctul de vedere al costurilor. Comunicarea prin mijloace electronice are prioritate dacă este adecvată obiectului comunicării și acceptată de participantul la procedură.

Potrivit art. 97 alin. (3) din Codul administrativ, autoritatea publică poate alege între următoarele forme de notificare: a) notificare prin act de recunoaștere a recepționării; b) notificare prin poștă cu act de notificare; c) notificare prin poștă cu scrisoare recomandată; d) notificare prin poștă electronică sau prin mijloace electronice de comunicație dedicate.

Din prevederile art.110¹ alin.(1) și (5) din Codul administrativ rezultă că, notificarea prin poșta electronică la adresa electronică a persoanei care urmează a fi notificată se efectuează prin transmiterea înscrisului de notificat în formă de document electronic, cu aplicarea semnăturii electronice de persoana responsabilă din cadrul autorității publice. Notificarea prin poșta electronică se efectuează dacă adresa poștală a fost indicată prealabil de persoana notificată. Notificarea prin poșta electronică este echivalentă cu notificarea de substituie prin introducerea în cutia poștală. Confirmarea recepției notificării, emisă în mod automatizat de sistemul informațional sau de alt mijloc electronic de comunicație dedicat, probează notificarea.

Potrivit art. 114 din Codul administrativ, dacă o notificare a înscrisului, care îndeplinește condițiile de formă, nu poate fi probată sau dacă înscrisul a ajuns cu încălcarea prevederilor obligatorii de notificare, atunci acesta se consideră notificat din momentul în care într-adevăr a ajuns la persoana care urma să fie notificată.

Instanța de recurs constată că decizia Curții de Apel Chișinău a fost pronunțată la 01 noiembrie 2022, dispozitivul fiind notificat recurentului prin poșta electronică la 18 noiembrie 2022 (f.d. 107), iar decizia motivată la 21 februarie 2023 (f.d. 109).

Se reține că, la 14 februarie 2023, decizia integrală a Curții de Apel Chișinău din 01 noiembrie 2022, a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată: <https://cac.instante.justice.md/>.

Cele menționate supra, atestă faptul că termenul de 30 de zile prevăzut la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), pentru depunerea recursului, a început să curgă din data de 19 noiembrie 2022, ziua imediat următoare de la data notificării recurentului a dispozitivului deciziei instanței de apel, și a expirat la 18 decembrie 2022, zi de duminică, ultima zi de depunere a recursului fiind data de 19 decembrie 2022, zi de luni.

În pofida celor enunțate, Valentin Vieru nu s-a conformat prevederilor legale și nu a prezentat recursul în termenul legal prevăzut la art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), ci și-a exercitat acest drept abia la 23 martie 2023 (f.d. 114-119), depunând motivarea recursului. Or, fiind cel interesat de soluționarea cauzei în ordine de recurs, recurentul trebuia să întreprindă

toate măsurile necesare de a-și proteja dreptul de acces la instanță după cum sugerează și jurisprudența CEDO, prin efectuarea actului de procedură până la expirarea termenului prevăzut de lege, la caz, prin depunerea recursului în conformitate cu art. 245 alin. (1) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023).

Este de menționat că, Valentin Vieru a solicitat repunerea recursului în termen, fără a specifica dacă este vorba de recursul nemotivat sau de motivarea recursului, nu a anexat probe care să confirme imposibilitatea declarării recursului în termen, și nu a recuperat acțiunile omise. Or, motivarea recursului a fost depusă în lipsa declarării recursului nemotivat, această omisiune nefiind înlăturată de către recurent.

Astfel, în cazul omiterii unui termen, legea acordă posibilitate părții de a solicita repunerea în termenul de îndeplinire a unui act de procedură, conform art. 65 din Codul administrativ, cu prezentarea probelor și motivelor întemeiate ce confirmă imposibilitatea depunerii acestuia în termen.

Conform art. 65 alin. (1), (2) din Codul administrativ dacă o persoană, din motive independente de voința ei, nu a putut respecta un termen legal, atunci, la cerere, ea poate fi repusă în termen. La cerere se anexează probele care confirmă faptele pe care aceasta se întemeiază și, suplimentar, se recuperează acțiunile omise.

Astfel, termenul de declarare a recursului poate fi restabilit, dacă persoanele îndreptățite prezintă probe veridice ce confirmă imposibilitatea depunerii acestuia în termen.

Totodată, actele cauzei, și anume extrasul din poșta electronică, anexat la materialele cauzei denotă că lui Valentin Vieru i-a fost expediată copia dispozitivului deciziei din 01 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău (f.d. 107).

În acest context, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție conchide că acțiunile instanței de apel cu privire la expedierea copieii dispozitivului deciziei din 01 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, corespund întru totul exigențelor legale.

În așa mod, cererea recurentului cu privire la repunerea recursului în termen, este neîntemeiată.

Drept consecință, intervine aplicarea sancțiunii procedurale prevăzută la art. 246 alin. (2) lit. d) din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), de declarare a recursului inadmisibil.

Conform art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți. Buna-credință prezumă că partea este obligată să respecte termenele prevăzute de lege, or, termenul de recurs prevăzut la art. 245 din Codul administrativ (în redacția de până la 01 septembrie 2023), este considerat un termen imperativ, absolut și peremptoriu, astfel că nerespectarea acestuia atrage ca și consecință după sine decăderea părții din dreptul de a mai exercita această cale de atac.

Din cele constatate rezultă că, nerespectarea termenului de depunere a recursului se datorează în exclusivitate comportamentului pasiv al recurentului care trebuia să dea dovadă de responsabilitate și atitudine activă, folosindu-se cu bună-credință de drepturile și obligațiile sale procedurale, inclusiv să-și verifice poșta electronică la intervale rezonabile de timp pentru a nu omite termenul legal de contestare a actului judecătoresc. Or, admiterea spre examinare a unui recurs tardiv poate duce la

încălcarea principiului securității raporturilor juridice garantat de art.6§1 din Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

În atare circumstanțe, soluția de declarare a recursului depus de Valentin Vieru drept inadmisibil, este compatibilă cu respectarea prevederilor Convenției Europene pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale, având în vedere că prelungirea nejustificată a termenului pentru exercitarea recursului ar leza principiul securității raporturilor juridice.

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara recursul depus de Valentin Vieru, ca inadmisibil.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ, completul de judecată

d i s p u n e:

Se respinge cererea depusă de Valentin Vieru cu privire la repunerea în termen a recursului.

Recursul înaintat de Valentin Vieru se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

Judecători

Ion Malanciuc

Diana Stănilă